

TASLAK

Nükleer Yakıt Çevrimi Dışındaki Radyoaktif Atıklara İlişkin Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, nükleer yakıt çevrimi dışındaki faaliyetler sonucu oluşan radyoaktif atıkların çalışanlara, halka, çevreye ve gelecek nesillere zarar vermeyecek şekilde yönetimi ile ilgili kuralları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, nükleer yakıt çevrimi dışındaki faaliyetler sonucu oluşan ve Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde belirtilen muafiyet sınırları üzerinde aktivite veya aktivite konsantrasyonları içeren radyoaktif atıkların zararsız hale getirilme yöntemleri ile ara ve nihai depolama koşullarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik 09/07/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu ile Radyasyon Güvenliği Tüzüğü hükümlerine dayanarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

Kapalı Radyoaktif Kaynak: Katı halde bulunan, normal kullanım ve olası kaza koşullarında dağılma, saçılma ve sızıntıya karşı bir kapsül içerisine kapatılmış ya da kaplama malzemesi ile kaplanmış radyoaktif maddeyi,

Kurum: 2690 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu,

Lisans Sahibi: Radyasyon Güvenliği Tüzüğü ve Yönetmeliği hükümleri uyarınca radyoaktif atıkları işlemek, depolamak veya bertaraf etmek üzere Kurumdan lisans almış resmi veya özel kişi ya da kuruluşu,

Muaf Seviyedeki Radyoaktif Atık: Toplum üyesi kişilerde en çok 0.01 mSv mertebesinde yıllık doz oluşturacak aktivite veya aktivite konsantrasyonu içeren radyoaktif atıkları,

Radyasyon Güvenliği Tüzüğü: 24/07/1985 tarihli ve 85/9727 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Radyasyon Güvenliği Tüzüğünü,

Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği: 29/09/2004 tarih ve 25598 sayılı Resmi Gazete ile değişik, 24/03/2000 tarih ve 23999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğini,

Radyoaktif Atık: Tekrar kullanılması düşünülmeyen her türlü radyoaktif madde veya radyoaktif maddelerle bulaşmış diğer malzemeleri,

Radyoaktif Atık Yönetimi: Radyoaktif atıkların, biriktirilmesi, bekletilmesi, işlenmesi, zararsız hale getirilmesi, nakledilmesi, geçici veya sürekli depolanması süreçlerini kapsayan teknik ve idari bütün işlemleri,

Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliği: 08/07/2005 tarih ve 25869 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliğini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlülük, Sınırlama

Yükümlülük

Madde 5- Radyoaktif madde ile ilgili faaliyetleri dolayısıyla atık üreten kuruluşlar ile radyoaktif atık yönetimi faaliyetlerini yürüten kuruluşlar, Radyasyon Güvenliği Tüzüğü ve Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği hükümleri uyarınca Kurumdan lisans almak ve bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uymakla yükümlüdür.

Sınırlama

Madde 6- Bu Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılacak radyoaktif atıklara aşağıdaki sınırlamalar uygulanır:

- Bu Yönetmelik kapsamındaki radyoaktif atıklar hiçbir şekilde çevreye verilmez. Ancak, sıvı ve gaz halindeki radyoaktif atıkların kontrollü olarak çevreye verilmesi durumu ile ilgili koşullar yarı ömür, aktivite veya aktivite konsantrasyonları, radyotoksik özellikleri göz önüne alınarak Kurum tarafından belirlenir.
- Bu Yönetmelik kapsamındaki kapalı radyoaktif kaynakların oluşturduğu atıklar aktiviteleri muafiyet sınırlarının altına düşse bile hiçbir şekilde çevreye verilmez.
- Nükleer yakıt çevrimi ile ilgili faaliyetler sonucu meydana gelen radyoaktif atıklara bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.
- Bu Yönetmelikte belirtilen radyoaktif atıklar tekrar kullanılmaz veya tekrar kullanılmak üzere işleme tabi tutulmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Radyoaktif Atık Yönetimi, Atık Paketleri ve Atık İşleme Tesisleri

Radyoaktif atık yönetimi

Madde 7- Radyoaktif atık yönetiminde aşağıdaki prensipler uygulanır:

- Radyoaktif atıklar çalışanların, halkın ve çevrenin radyasyondan korunması için yeterli güvenliği sağlayacak şekilde yönetilir. Ayrıca radyoaktif atık yönetiminde ulusal sınırların dışındaki toplum ve çevrenin radyasyondan korunması hususu da dikkate alınır.
- Radyoaktif atık yönetimi, gelecek nesiller üzerindeki etkisi zararsız kabul edilen mevcut düzeylerden fazla olmayacak ve gelecek nesiller için gereksiz iş yükü yaratmayacak şekilde yapılır.
- Radyoaktif atık üreten kuruluşlar çalışma yöntemlerini, en az düzeyde atık üretecek şekilde düzenler.
- Radyoaktif atık yönetiminin her aşamasında radyasyon güvenliği ve emniyet sağlanır.

Radyoaktif atık paketlerinin özellikleri

Madde 8- İşlenmek üzere radyoaktif atık tesisine gidecek atıklar aşağıdaki şekilde hazırlanır:

- Radyoaktif atıklar içerdiği radyoizotop türü ve yarılanma süresi, atık formu ve yüzey doz hızına göre tasnif edilir. Atıklar tasnif edilirken bunların arasına kendiliğinden yanıcı ve parlayıcı maddelerin karışmaması temin edilir. Radyoaktif atıkların toplandığı ve taşındığı kapların sızdırmazlığı ve taşımaya karşı dayanıklılığı sağlanır.
- Radyoaktif atıklar tasnif edildikten sonra Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde paketlenir. Radyoaktif maddenin patlayıcı, yanıcı, kimyasal zehirleyici, aşındırıcı gibi tehlikeli madde özelliğinin de bulunması durumunda bu duruma özgü paketleme ve taşıma koşulları da yerine getirilir.

Radyoaktif atık işleme tesisleri

Madde 9- Radyoaktif atık işleme tesisleri ve depoları, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde verilen prensipler çerçevesinde ve aşağıdaki hususları da sağlayacak şekilde Radyasyon Güvenliği Tüzüğü ve Yönetmeliği hükümlerine göre lisanslanır:

- a) Tesis, işlenmemiş ve işlenmiş radyoaktif atıkların ayrı depolanabileceği yeterli alana sahip olacak şekilde kurulur.
- b) Tesis ve depolarda Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde belirtilen doz sınırları uygulanır.
- c) İşlenmiş atıklar tesis dışında başka bir işleme tabi tutulacaksa veya tesis dışında bir depolama alanına taşınacaksa, atıkların taşınacağı paketler bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde verilen özelliklerde olur.
- d) Tesis ve depoların bina ve ekipman tasarımında doğal afet ve yangın gibi durumlar göz önüne alınır, kazalara karşı gerekli önlemler alınır.
- e) Tesis ve depolarda, yeterli sayıda radyasyon ölçüm ve analiz cihazları bulundurulur ve ortam radyasyonu izleme cihazları sürekli çalışır durumda tutulur.
- f) Tesis ve depolarda yeterli havalandırma ve uygun filtre sistemi bulunur.
- g) Tesis ve depoların zemini sızdırmaz malzeme ile kaplanır.
- h) Tesis ve depolarda radyoaktif bulaşmayı ölçen ve bulaşmayı giderici cihaz ve ekipman bulundurulur.
- i) Tesis ve depolarda çalışanların, Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde belirtildiği şekilde kişisel dozimetre kullanmaları ve tıbbi gözetimlerinin yapılması sağlanır.
- j) Radyoaktif atıklar çevre koşullarından, yangın ve doğal afet gibi olaylardan en az etkilenecek şekilde işlenir.
- k) Radyoaktif atıklar uygun işleme yöntemleri ile insan sağlığına ve çevreye olumsuz etki yapmayacak hale getirilir.
- l) Radyoaktif atıkların zararsız hale getirilmesi ve benzeri amaçlarla kurulacak tesisler için Kurumdan proje onayı alınır.
- m) Tesisle ilgili tehlike durumu planı hazırlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kayıtların Tutulması, Bildirim, Denetim, Yaptırım

Kayıtların tutulması

Madde 10- Lisans sahibi, Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde belirtilen kayıtlara ilaveten işlenmiş radyoaktif atık paketleri için aşağıdaki bilgileri içeren kayıtları tutmakla ve muhafaza etmekle yükümlüdür:

- a) Paket tipi,
- b) Her bir atık paketine verilen numara ve bu numara ile açılan dosyada paketin içerdiği radyoizotoplar ve paketleme tarihindeki toplam aktiviteleri,
- c) Paket yüzeyinde ve yüzeyden bir metre mesafedeki radyasyon doz hızları,
- d) Paket yüzeyindeki bulaşma ölçüm sonuçları,
- e) Paketin boş ve dolu ağırlığı,
- f) Radyoaktif maddenin patlayıcı, yanıcı, kimyasal zehirleyici, aşındırıcı gibi tehlikeli madde özelliğinin de bulunması durumunda bunların belirtilmesi.

Bildirim

Madde 11- Lisans sahibi bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesi ile Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde belirtilen kayıtları Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Denetim

Madde 12- Bu Yönetmelik kapsamında radyoaktif atıkları yöneten kuruluşlar, Radyasyon Güvenliği Tüzüğü ve Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği hükümleri uyarınca denetlenir.

Yaptırım

Madde 13- Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uyulmadığının tespiti halinde Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği hükümleri ve gerektiğinde Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri gereğince işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte, Yönetmelik kapsamına giren faaliyetlerde bulunan kuruluşlar, bir yıl içinde uygun düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür.

Yürürlük

Madde 14- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15- Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun bağlı bulunduğu Bakan yürütür.